

УДК 821.111'06-93.09Е.Несбіт

МОТИВ ПЕРСНЯ В РОМАНІ ЕДИТ НЕСБІТ “ЗАЧАРОВАНИЙ ЗАМОК”

Катерина Басіна

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті проаналізовано сюжетотвірну функцію мотиву персня в романі англійської письменниці Едит Несбіт “Зачарований замок”. Фантастичний елемент цього мотиву дозволяє письменниці показати взаємодію дітей із тогочасним суспільством дорослих, та авторське ставлення до проблем соціалізації дитини тієї доби.

Ключові слова: мотив персня, образ дитини, соціалізація, критичне зображення суспільства.

Мотив персня – один із найпродуктивніших у світовій літературі. Він має давнє походження: в давньоскандинавському епосі обруч Одіна – Драуфнір – відомий як символ багатства, кожних кілька днів він створював по декілька золотих обручів; у сазі про Нібелунгів легендарний перстень Андаварінаут виступав носієм прокляття, яке розповсюджувалось на кожного його власника; про перстень та його магічні властивості (наприклад, перетворювати свого носія на невидимого) згадує Платон у знаменитій праці “Держава”. У фольклорі різних народів, зокрема, у казках, а також у художній літературі наступних періодів, магічний перстень досить часто виступав функціонально складовою сюжету, дозволяючи головному персонажеві перейти межу між реальним і фантастичним світами, розв’язати заплутаності сюжету або виконати певні магічні дії. Він був також предметом поклоніння, і боротьба героїв за нього, як-от у сазі про Нібелунгів, слугувала центральним сюжетним мотивом. Упродовж ХХ ст. мотив персня залишався не менш популярним. Про це свідчать твори Дж. Р. Р. Толкіна, А. Нортон, Г. Манна, С. Дональдсона, П. Андерсона, П. Ентоні, написані в жанрі фентезі. Зокрема, у романі “Зачарований замок” (1907) англійської письменниці ХІХ ст. Едит Несбіт, творчість якої відносять до класичної дитячої літератури, перстень відіграє основну роль у розвитку сюжету, а також функціонально пов’язаний із дидактичним навантаженням твору. У англійському літературознавстві творчий доробок Несбіт неодноразово ставав предметом дослідження³³. Сара Джиліад у статті “Магія зраджена: фінали в фентезійній літературі для дітей” враховує мотив персня в “Зачарованому замку”, розглядаючи роль фіналів для розуміння авторського ставлення до проблем соціалізації головних героїв – дітей.

Дарія Доннеллі в критичній статті, присвяченій роману Е. Несбіт “П’ять дітей і воно”, зазначає, що Е. Несбіт відкрила нову еру в дитячій літературі жанру фентезі: “до Несбіт ця література була двох типів: або вся дія проходила на фантастичному чи екзотичному тлі, або юний герой (Дороті або Аліса) подорожував із цього світу до фантастичного... Величезним досягненням Несбіт було розміщення фантастичного елемента в повсякденному житті” [1, с. 1].

³³ Монографії Аніти Мосс “Романтична дитина Е. Несбіт на сучасний манер”, Джулії Брігге “Е. Несбіт, родина Бастаблів і Червоний Будинок: рецепція”.

Новаторство Едит Несбіт виявилось не тільки в інтегруванні фантастики в повсякденне життя. Ця новація вимагала й створення більш реалістичних характерів головних персонажів. Гор Вайдал у статті “Творчість Едит Несбіт”, посилаючись на біографію письменниці, створену Ноелом Стретфілдом (“*Magic and The Magician*”), пише, що Несбіт почала писати книжки про дітей для того, щоб утримувати своїх п'ятьох дітей. Ноел Стретфілд зазначає, що “Е. Несбіт не дуже любила дітей, що почасти пояснює, чому характери, які вона створила у своїх книжках такі “людські”. Вони розумні, марнославні, агресивні, смішні, дотепні, жорстокі, співчутливі... себто, вони як дорослі...” [2, с. 1].

“Кнопфельмахер визначає Несбіт як “антифантастичну фантастку”, чие суперечливе ставлення до жіночої уяви йде не від моральних упереджень, які турбували авторок до неї, а від особистих страхів дитинства. Д. Бріггс висуває гіпотезу, що “антифентезі Несбіт, яка співіснує з виявами бурхливої уяви, коріниться в “феміністичному реалізмі”, що відрізняє Несбіт від авторів-чоловіків, які “втікають в самодостатні фантазійні світи” (Бріггс 1987: XIX, 190)” [3, с. 108]. Як бачимо, різноманітність точок зору на творчість Несбіт свідчить про своєрідність художнього світу письменниці. З іншого боку, критики одноставні у тому, що вона – одна з найкращих дитячих письменниць кін. XIX – поч. XX століття; її творчість – для дітей і про дітей.

Центральні персонажі “Зачарованого замку” – діти: Джеррі, Джеммі, їхня сестра Кеті та Мейбл, племінниця наглядачки замку.

Джеррі – найстарший, тонкий хлопчик з темним волоссям – хитрий стратег, начитаний і розумний хлопець, не позбавлений певної романтичності. Він часто користується своїм статусом старшого брата і перебирає на себе роль лідера в багатьох пригодах.

Противагою Джеррі в романі є Джиммі, наймолодший із трьох. Джиммі – затятий скептик. Він єдиний, хто не вірить у справжність сплячої принцеси і в те, що замок насправді зачарований.

Джиммі і Джеррі децю зневажливо ставляться до своєї сестри Кеті (як це часто буває серед дітей). Образ Кеті є пародією на ангелоподібних дітей Дікенса. Вона дуже добра, співчутлива, наївна, сентиментальна, добре вихована, але разом з тим трохи повільна та інфантильна.

У свою чергу, Мейбл – дівчинка, яку вони знаходять в лабіринті і помилково вважають сплячою принцесою через її вбрання, - протилежність до образу Кеті – вона енергійна, завжди повна ідей і більше подібна характером до хлопчиків. Вона досить розумна, щоб обдурити решту дітей і заставити їх повірити в те, що замок справді зачарований, а вона – найсправжнісінька принцеса.

Саме Мейбл знаходить магичний перстень. Цей епізод є зав'язкою сюжету: за своїм необережним бажанням вона стає невидимою. Відтоді починаються пригоди дітей.

Перстень, як інструмент магії, допомагає дітям увійти в магичний світ. Дослідниця Дарія Доннеллі характеризує цю магію як “скоріше комічну, людяну і дуже непередбачувану, аніж жахаючу, потойбічну та дивну” [1, с. 1]. Магія Несбіт буває іноді непередбачуваною, але має і певні закони: час дії чар кратний семи (традиційно одне із магичних чисел).

Слід зазначити, що майже п'ятдесят років потому властивістю бути невидимим наділятиме перстень з трилогії “Володар перснів” іншого (напевно, одного з найвідоміших) англійського фантаста – Дж. Р. Р. Толкіна. І хоча перстень Толкіна так само може переносити свого носія в паралельний магичний світ, на цьому схожість цих двох мотивів закінчується, оскільки абсолютно різнорідними є фантастичні хронотопи та ідейне навантаження творів. Немає підстав говорити про безпосередній вплив

творчості Несбіт на Толкіна, але все ж варто пам'ятати, що її творчість, серед інших, якраз і утворювала той художньо-естетичний контекст, з яким безпосередньо пов'язаний доробок видатного творця фентезі ХХст.

Мотив персня в романі “Зачарований замок” організовує сюжет наступним чином: перстень виконує необережні бажання дітей, і в результаті певних магічних перетворень діти опиняються в таких ситуаціях світу дорослих, з яких їм доводиться шукати вихід самотужки.

Як показує Джиліад, те, що діти знаходять перстень, говорить про їх потаємне бажання урізноманітнити і надати кольорів реальності: “Кожний новий епізод спочатку звільняє героїв від кайданів повсякденності. Але якщо перстень руйнує бар'єр між реальністю і бажанням, він також діє проти бажання, відкриваючи жорстокі і небезпечні шляхи, якими бажання втручається в реальність” [3, с. 93].

У творі магічний перстень має такі функції:

Властивість робити свого носія невидимим (Мейбл, Джеральд) і, як наслідок, відкривати йому магічний світ, який існує в реальному світі (епізод із вилазкою Джеральда вночі, коли він вперше бачить статуї, що ожили від місячного сяйва).

Особливою рисою персня є не тільки його цикл в сім одиниць (за поясненнями Феба про природу магічного світу: “...everything in our world is seven times as much as in yours” [4, с. 193]). Джеральд каже: “When you're invisible your relations don't love you...” [4, с. 113]. Носій персня сам дуже часто стає агресивним, втім, більш чутливим до світу магії. Наприклад, коли Джеральд вночі за допомогою персня стає невидимим, для того щоб причинити вікно в кімнаті з коштовностями, і йде до Йолдінг Тауерс (зачалованого замку), його сестра Кеті, яка зазвичай хвилюється за братів під час їхніх пригод, зі спокійною душею відпускає його, поспішаючи на вечерю. Так само бай-дуже сприймає тітка Мейбл її зникнення, і тільки коли закінчується дія закляття, відчуває тривогу і каяття.

Ще одна функція персня – це властивість оживляти неживі предмети, і навпаки, перетворювати живих істот на неживі.

Світ магії, відкритий перснем, надзвичайно поетичний. Описи садів, освітлених місячним сяйвом, де кам'яні динозаври та мармурові статуї оживають і йдуть на нічні купання, – неперевершені за своєю художньою силою.

Але не всі істоти, в яких перстень вдихає життя, є миролюбними і прекрасними. Під час підготовки до домашньої вистави, діти роблять собі глядачів зі старого вбрання, парасольок, мітел і іншого мотлоху. За необережним бажанням Мейбл все це оживає. Автор називає цих істот (оречевлених людей чи то пак олюднених речей) “Ugly-Wuglies” (Аглі-Ваглі, римована назва, в якій тільки перше слово має значення: “ugly” означає “потворний”). І хоча до якогось моменту вони дуже ввічливі, Джиліад їх визначає так: “... вони показують дорослий вік як жахливе позбавлення індивідуальності, чи то внаслідок соціалізації, чи старіння; діти дивляться на цих карикатурних людей із острахом і презирством, тоді як ввічливість ляльок до дітей приховує заздрісну ненависть.” Інші дослідники, наприклад Бріггс, вбачають в Аглі-Ваглі “зловбивих мерців” і “пустоту буржуазії” [3, с. 108]. Аглі-Ваглі просять Джеральда показати їм дорогу до пристойного готелю, і, завдяки допомозі бейліфа, Джеральд і Мейбл вдається зачинити їх в одному з тунелів Храму Флори.

“Епізод з Аглі-Ваглі дуже важливий, оскільки він ще раз демонструє дітям, що наслідки їхніх бажань можуть бути небезпечні. Магія виходить з-під контролю дітей: “вони не розуміють, що ставлять під загрозу і свій світ, і світ дорослих” [3, с. 94].

Іншою функцією персня є перетворювати живих істот на неживі. Кеті перетворюється на мармурову статую, і, як інші статуї в Йолдінг Тауерс, оживає при місячному сяйві.

Важлива риса персня – це виконання різноманітних бажань, результат яких часто є непередбачуваним.

Найяскравіший епізод, що ілюструє цю властивість, пов'язаний з Джиммі. Хлопчик, відчуваючи заздрість до містера Аглі-Ваглі, бажає стати багатим (не розуміючи, що йому доведеться нести відповідальність за своє багатство). Його метаморфоза – вражаюча: "...They saw him grow to a youth, a young man, a middle-aged man; and then, with a sort of shivering shock, ... he seemed to settle down into an elderly gentleman, handsomely but rather dowdily dressed, who was looking down at them through spectacles and asking them the nearest way to the railway station. If they had not seen the change take place, in all its awful details, they would never have guessed that this stout, prosperous, elderly gentleman with the high hat, the frock-coat, and the large red seal dangling from the curve of a portly waistcoat, was their own Jimmy" [4, с. 155]. Джиммі не впізнає брата і сестру, і Джеральд повинен їхати до Лондона, де його брат тепер є власником компанії, щоб повернути його до нормального життя.

Перстень робить Мейбл 12 футів на зріст, з його допомогою діти викликають привида, намагаючись стати у пригоді Лорду Йолдінгу та продати замок мільйонеру містеру Джеферсону Д. (Річ у тім, що містер Джеферсон Д. згоден придбати лише замок із привидом, але коли з'являється привид, тримаючи власну голову в руках, яка люб'язно всміхається, мільйонер так лякається, що від'їжджає наступного ж дня. Цей епізод написаний з гумором і нагадує пародію на класичні історії з привидами).

Якості, якими перстень наділяє персонажів, дає їм змогу допомогти й іншим людям. Джеральд, наприклад, використовуючи силу персня, стає невидимим, іде по слідах викрадачів срібла з Йолдінг Тауерс і розкриває їх місце знаходження офіцерів поліції Джонсону. Однак тут Джеральд раптом стає співчутливим і попереджає грабіжників листом.

Ще одна з небагатьох пригод, коли перстень допомагає здійснити чиюсь мрію без будь-якого негативного результату (хоча відсутність його свідчить, що це все ж таки збіг обставин, а не дія персня), описана в одному із заключних епізодів роману.

Джиммі хоче довести бейліфу, що історія з перснем бажань – правда, і просить його загадати бажання. Бейліф бажає, щоб його старий друг був з ним – і тут з'являється Джеральд із французькою гувернанткою, які в цей самий момент прогулюються в садах Йолдінг Тауерс. Виявляється, що бейліф насправді є Лордом Йолдінгом, власником Йолдінг Тауерс, а французька гувернантка – його колишня наречена, з якою йому довелося розлучитися, бо він не мав достатньо грошей для утримання сім'ї.

У фіналі роману мотив персня розв'язується так. Персонажі збираються в садах Йолдінг Тауерс, в місці, яке частково нагадує Стоунхедж: "Here is the ring of vast rugged stones, one pierced with a curious round hole, worn smooth at its edges. In the middle of the circle is a great flat stone, alone, desolate, full of meaning – a stone, that is covered thick with the memory of old faiths and creeds long since forgotten" [4, с. 235]. На світанку всі персонажі переживають мить духовного просвітлення, поєднання із Всесвітом: "Time is not ... It is a moment, and it is eternity. It is the centre of the universe and it is the universe itself. The eternal light rests on and illuminates the eternal heart of things" [4, с. 236]. Разом із персонажами переживають цю мить і статуї зі всього світу, що ожили. "No one spoke a word, because all had come into a circle of the real magic where all things are understood without speech" [4, с. 236].

На світанку Лорд, Мадемуазель і діти йдуть до Зали Здійснених Бажань, де “ Психея говорить вустами гувернантки і розповідає дітям, що бажання мають страшну ціну: божевілля або смерть ... діти сплачують сувору, але меншу ціну. Єдиним безплатним бажанням є останнє. Гувернантка бажає, щоб була скасована уся магія, яка є результатом дії персня, і щоб перстень став закляттям, яке поєднає її з коханим назавжди” [3, с. 93].

Неможливо не помітити своєрідність розв’язку мотиву персня в романі, яка полягає у використанні традиційного любовного сюжету для пояснення фінального зникнення магії та фантастичного світу.

Поверхнева структура тексту є доволі прозорою: на перший погляд, роман містить чітко виражену дидактичну мораль.

Марія Ніколаєва пише про те, що, коли дитяча література виконує дидактичну функцію, читач має ідентифікувати себе із юним протагоністом і навчатись та отримувати досвід разом із ним [5, с. 4].

Юний читач знайде у творі такі настанови:

1. Наслідки бездумних бажань можуть бути непередбачуваними (особливо в нормалізованому реальному світі дорослих).

2. Будь-яке бажання має свою ціну, тобто, мусимо нести відповідальність за власні вчинки.

3. Дорослі зазвичай вірять тільки в практичні і розумні речі.

Мотив персня втілює авторську дидактичну мету: показати дітям, що будь-які бажання і вчинки мають певні наслідки в реальному житті, і важливо передбачати їх і нести за них відповідальність.

У критичному есе “Ідеологія та дитяча книга” (“Ideology and the Children’s Book”) Пітер Холліндейл зазначає: “Дитячі письменники (як і письменники для дорослих) не можуть приховати своїх цінностей. Навіть якщо їхні переконання пасивні і невиявлені... фактура мови і тексту розкриє і передасть їх” [6, с. 30].

Кнопфельмахер недарма називає Е. Несбіт “антифантастичною фантасткою”. Глибина структура роману набагато більше, ніж тільки суху дидактичну мораль.

Досліджуючи творчість письменниці, варто пам’ятати те, що Едит Несбіт і її чоловік, Хуберт Бланд, були членами Фабіанського гуртка, є загальновідомим фактом. Це було соціалістичне угруповання, яке прагнуло реформувати англійське суспільство за соціалістичними принципами шляхом мирної еволюції.

Ідеї Фабіанського товариства вплинули на погляди Е. Несбіт, особливо на її розуміння структури англійського суспільства. Ці ідеї знайшли вияв у романі “Зачалований замок”. Письменниця свідомо бажає певних змін, як, наприклад, у випадку із окремими школами для дівчат та хлопців: “And they (children) were at school in a little town in the west of England – the boys at one school, of course, and the girl at another, because the sensible habit of having boys and girls at the same school is not yet as common as I hope it will be someday” [4, с. 7]. Добре розуміючи недоліки суспільства часів Едварда, своїм твором Несбіт намагалась привернути увагу до проблем дитини. “У впорядкованому і стабільному суспільстві (яким була Англія за часів грубого Едварда) дітей можна визначити як меншину – таку саму, якою були євреї чи негри за інших часів та народів. Малі та фізично слабкі, економічно залежні від інших, вони не можуть контролювати оточуюче середовище” [2, с. 1].

Магічний перстень змушує дітей діяти у світі дорослих: поліцейського Джонсона, покоївки Елізи, гувернантки-француженки, Лорда Йолдінга та лондонських клерків.

Дорослі не сприймають серйозно їхні фантастичні оповіді, тому їм доводиться використовувати хитрість, щоб досягнути певної мети.

Іронічне бачення суспільства найбільше виявляється в зображенні взаємодії між дорослими і дітьми. Річ у тім, що діти у творі показані набагато розумнішими, хитрішими і спритнішими за дорослих. На початку роману, коли Джеральд має вмовити Мадемуазель дозволити дітям провести увесь день надворі, він використовує прийоми, які свідчать про знання жіночої психології та мовного етикету:

“I hope I am not disturbing you”, said Gerald, in whose mouth, it seemed, butter would not have melted.

“... You are a very polite little boy,” she said.

“Not at all,” said Gerald, more polite than ever. “I am so sorry for you. It must be dreadful to have us to look after in the holidays.”

“But not at all,” said Mademoiselle in her turn. “I am sure you will be very good childrens” [4, с. 9].

Так само вправно Джеральд розмовляє і з жінкою, в якій він позичає палатку на ярмарку, і з поліцейськими, і з Аглі-Ваглі. Фактично, всі справи і переговори в романі веде він. “*Dipsomatist* [він по-дитячому перекручує слово] – that’s what I am” – каже він про себе [4, с. 10].

Образи дітей у романі створені без зайвої сентиментальності. Ще суворіша Несбіт у зображенні дорослих: образи покоївки Елізи, поліцейського Джонсона, котрих діти легко обманюють, є гротескними, карикатурними; навіть образ Лорда Йолдінга, коли він сварить дітей за розповідь про привида, втрачає свою привабливість.

Отже, мотив магічного персня дозволяє письменниці поставити здібності дітей вище за здібності дорослих, перевертаючи так стереотипну структуру суспільства того часу й роблячи образ дорослого гротескним, особливо в дитячому сприйнятті. Герої показані у взаємодії з суспільством, і, як наслідок, постає певна картина цього суспільства зі всіма його вадами (влада грошей, інтелектуальна та духовна обмеженість різних його верств).

Критичне зображення суспільства знаходить вияв у багатьох епізодах роману:

– бажання дітей можуть бути пустими, але цінності дорослих ще більш поверхові (служниці Елізи, яка забирає перстень, щоб вразити свого приятеля-“джентельмена”, офіцера поліції Джонсона, тупого, як осел, котрий хоче підвищитись по службі завдяки Джеральду тощо);

– Аглі-Ваглі – символ духовного спустошення дорослих і їхнього лицемірства;

– пир богів, де античні боги матеріалізують їжу одним рухом, може бути підсвідомою проєкцією соціалістичного раю, де не існує бідності і кожен має свою частку в рівному розподілі.

У фіналі твору після моменту “просвітлення” (коли персонажі переживають єднання із Всесвітом – що важливо, ця сцена написана Несбіт велично, урочисто, це одна з небагатьох сцен, де тон авторки стає серйозним) наступає момент соціалізації: діти, які раніше вороже і підозріло ставились до дорослих, стають їх друзями.

Варто зазначити, що проблема інтеграції дитини в суспільство, проблема дорослішання – одна з головних для дитячої літератури. До неї в меншій чи більшій мірі зверталась велика кількість класиків англійської літератури – Ч. Дікенс, Д. Баррі, Ф. Баум, Л. Керрол, К. Льюїс та інші.

Акцентуючи важливість проблеми соціалізації, Джиліад пояснює функцію персня в романі так: “Коли перстень бажань стає обручкою, чи егоцентричне дитинство заміщується більш звичною дорослою моральною і соціальною (і сексуальною) реальністю? ...За відсутності персня дорослі перехоплюють сюжет і відновлюють своє звичайне домінування над дітьми. Повернення до реальності є також сентиментальним поворотом сюжету: чи дорослі бажання тільки випадково замінюють дитячі? Чи звичайна реальність така нестерпна, якщо вона не прикрашена подібною романтичною історією?” [3, с. 94].

Фіналом дитячих пригод стає їхня інтеграція у світ дорослих, той самий світ, який авторка описує з такою іронією. В кінці твору вона зауважує: “And if none of this story ever happened, how is it that those four children are such friends with Lord and Lady Yalding, and stay at Yalding Towers almost every holidays?” [4, с. 240] (хоча ця так звана “дружба” сама по собі є сумнівною, оскільки навіть ідеальні дорослі навряд чи можуть стати “друзями” дітям, а тим більш такі дорослі, яких описує Несбіт).

Твір спонукає до висновку, що яким би не було суспільство, дітям в майбутньому все ж доведеться пристосуватись до його жорстоких і часто несправедливих законів. Яскравим прикладом цього є Джеральд, який за віком вже знаходиться на межі між дитинством і зрілістю, і який демонструє обізнаність з правилами дорослого світу, хитрістю та улесливістю, змушуючи багатьох дорослих персонажів “танцювати під своєю дудку”. У цьому, очевидно, і проявляється авторський реалізм.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що мотив персня залишається одним із найпродуктивніших у літературі впродовж багатьох століть. Його функції полягають у зображенні взаємодії центральних персонажів – дітей – зі світом дорослих, у відтворенні критичного ставлення авторки до суспільства, а також авторський підхід до проблеми соціалізації дитини тієї доби.

1. Donnelly, D. (1999). Revivals and New Arrivals. Commonweal. Available from: <http://www.findarticles.com/p/search>.
2. Vidal, G. The Writing of E. Nesbit. Available from: <http://www.nybooks.com/authors/213>.
3. Gilead, S. Magic Abjured: Closure in Children's Fantasy Fiction // Hunt, P. (1992). Literature for Children. Contemporary Criticism. London and New York: Routledge: 80-110.
4. Nesbit, E. (1998). The Enchanted Castle. Wordsworth Editions Limited: 240 pp.
5. Nikolaeva, M. (2001). The Changing Aesthetics of Character in Children's Fiction. *Style*. Available from: <http://www.findarticles.com/p/search>.
6. Hollindale, P. Ideology and the Children's Book // Hunt, P. (1992). Literature for Children. Contemporary Criticism. London and New York: Routledge: 19-45.

THE MOTIF OF THE RING IN THE NOVEL *THE ENCHANTED CASTLE*

BY EDITH NESBIT

Kateryna Basina

The motif of the ring proves to be one of the most productive in the world literature throughout the centuries. In the novel under study the author defines three magic functions of the ring which serve to organize the plot of the novel: the ability to make its bearer invisible, the ability to make material objects alive and turn living beings into objects and the ability to fulfill the wishes. The results of the magic performed by the ring make the main characters – the four children – interact with the adult society of the Edwardian times. Nesbit's children are depicted without useless sentimentality; they are smart, cunning and often selfish using the ring power to fool the adult characters for the sake of their own profit. Thus, in the children's eyes adult characters are shown as grotesque images: a dumb policeman, a hysterical maid, snobbish Londoners and a coquette Governess. By this Nesbit creates a picture of the society which is both realistic and critical. However, the closure resolves the motif of the ring in the retreat of magic and the two parties – the children and the adults – become friends. By analyzing the functions of the ring in the main body of the novel and in its closure the author comes to the conclusion that the motif of the ring is a fantastic element of the plot that helps the author to veil the criticism and satire of the drawbacks of the society in which her characters are to act. The seemingly peaceful ending reveals Nesbit's skepticism of the socialization outcome: whatever the society, in the course of the interaction with it, its hidden values are inculcated into the children's sub-consciousness so that they enter this society as its equal members.

Key words: motif of the ring; child character; socialization; critical image of the society